

Medgivande för Riksbanken att delta i Internationella valutafondens (IMF) finansieringslösning till förmån för fattiga länder

Sammanfattning

Riksbanken föreslår i denna framställning att riksdagen medger att Riksbanken för Sveriges del deltar i den finansieringslösning som Internationella valutafonden (IMF) föreslagit till förmån för IMF:s fond för fattiga länder, PRGT, och att Riksbanken för detta ändamål brukar Sveriges andel av vinst från försäljning av IMF:s guldreserv. Enligt den dagsaktuella fördelningen motsvarar detta 7,05 miljoner SDR (drygt 70 miljoner kronor).

Bakgrunden till förslaget är att IMF:s styrelse har tagit initiativ till att överföra vinst från försäljning av IMF:s guldreserv till förmån för IMF:s fond för fattiga länder (Poverty Reduction and Growth Trust, PRGT). Eftersom IMF:s regelverk inte tillåter att resurser som är avsedda för alla medlemsländer överförs till ett konto som är avsett enbart för vissa medlemsländer måste styrelsen utverka godkännande från medlemsländerna om att låta deras andel av vinstmedlen gå till detta ändamål.

Av lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank (riksbankslagen) framgår att Riksbanken, efter medgivande av riksdagen, får delta i en finansiering som är inom ramen för IMF:s verksamhet. Det nu aktuella finansieringsarrangemanget bedöms vara inom ramen för IMF:s verksamhet. Riksbanken får därför anses ha lagliga möjligheter att medverka i den av IMF föreslagna finansieringslösningen.

Enligt Riksbankens bedömning är det i detta fall lämpligt att banken deltar i den finansiering som IMF föreslagit och som innebär att Riksbanken bidrar med medel till IMF. För detta behövs riksdagens medgivande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning	2
Förslag till riksdagsbeslut.....	2
Riksbankens deltagande i IMF:s finansieringslösning	2
1 Bakgrund och redogörelse för ärendet.....	2
1.1 Processen nationellt och inom IMF	2
2 Överväganden och förslag	2

Förslag till riksdagsbeslut

Riksbanken föreslår att riksdagen medger att Riksbanken för Sveriges del deltar i den finansieringslösning som Internationella valutafonden (IMF) föreslagit till förmån för IMF:s fond för fattiga länder, PRGT, och att Riksbanken för detta ändamål brukar Sveriges andel av vinst från försäljning av delar av IMF:s guldreserv, vilken beräknas utgöra högst 7,05 miljoner SDR (drygt 70 miljoner kronor).

Stockholm den 29 maj 2012

På direktionens vägnar

KERSTIN AF JOCHNICK

/Eva Cory

Kerstin af Jochnick (ordförande), Karolina Ekholm, Per Jansson, Lars E.O. Svensson och Barbro Wickman-Parak har deltagit i beslutet.

Föredragande har varit Åsa Ekelund.

Riksbankens deltagande i IMF:s finansieringslösning

Riksbankens förslag

Riksbanken föreslår att riksdagen medger att Riksbanken deltar i den finansieringslösning som Internationella valutafonden (IMF) föreslagit till förmån för IMF:s fond som riktar sig till fattiga länder, PRGT, och att Riksbanken för detta ändamål brukar Sveriges andel av vinst från försäljning av delar av IMF:s guldreserv. Enligt den dagsaktuella fördelningen motsvarar detta 7,05 miljoner SDR (drygt 70 miljoner kronor).

1 Bakgrund och redogörelse för ärendet

IMF:s utlåning var i början på 2000-talet väldigt låg på grund av den globala högkonjunkturen, vilket innebar att IMF:s intäkter minskade kraftigt. För att säkra finansieringen av delar av IMF:s kärnverksamhet, kollektiva nyttigheter som övervakning av den globala ekonomin, beslutades 2008 om en ny inkomstmodell. Denna innebar att en del av IMF:s guldreserv skulle säljas, vinsten placeras på ett investeringskonto och dess avkastning delfinansiera IMF:s verksamhet.

Året därpå diskuterade IMF:s styrelse olika sätt att säkra finansiering för IMF:s fond som riktar sig till fattiga länder, Poverty Reduction and Growth Trust, PRGT. Röntan för utlåning under PRGT subventioneras med gåvomedel från medlemsländerna och dessa gåvomedel kategoriseras som bistånd enligt kriterier fastställda av Organization for Economic Cooperation and Development (OECD). IMF bedömde att behovet av subventioner för perioden 2009–2014 översteg tillgången och därför beslutade IMF:s styrelse om ett finansieringspaket innehållande flera komponenter, däribland att be medlemmarna om ytterligare bilaterala bidrag om minst 200 miljoner SDR samt att avsätta 700 miljoner SDR av guldförsäljningens vinst för detta ändamål. Ett principbeslut om strategin att föra över en andel av guldförsäljningens vinst fattades i juli 2009 och bekräftades i april 2011. Villkoren för avsättningen var dels att tillräckliga medel placerats på investeringskontot, något som bedömdes vara uppfyllt om guld såldes till ett genomsnittligt pris över 850 USD per uns, dels att IMF fått in minst 200 miljoner i bilaterala bidrag. Dessa båda villkor har därefter uppfyllts; det genomsnittliga priset blev 1 144 USD per uns guld och IMF har fått in drygt 200 miljoner SDR i form av bilaterala bidrag, varav 50 miljoner kronor (cirka 5 miljoner SDR) från det svenska utrikesdepartementet.

Det höga guldpriset innebär att det finns ytterligare 1,75 miljarder SDR i ”överskjutande” vinst som IMF:s styrelse ännu inte beslutat hur den ska användas, detta utöver de beslutade 700 miljonerna SDR för PRGT.

1.1 Processen nationellt och inom IMF

Normalt går IMF:s eventuella vinster tillbaka in i IMF:s fonder och betalas inte ut till medlemsländerna. Men IMF:s regelverk tillåter inte att resurser som är avsedda för alla medlemsländer överförs till ett konto som är avsett enbart för vissa medlemsländer (låginkomstländer) och därför kräver överföringen av resurserna till PRGT att varje medlemsland godkänner att dess andel används till detta ändamål. Länder som inte godkänner överföringen får istället ta emot sin andel av resurserna.

Samtliga medlemsländer i IMF har blivit ombedda att bidra till initiativet att överföra 700 miljoner SDR till PRGT och de individuella bidragen avgörs utifrån andel av insatskapitalet (de s.k. kvoterna) i IMF vid den tidpunkt distributionen sker. I dagsläget är Sveriges andel 1,01 % vilket motsvarar 7,05 miljoner SDR. IMF:s medlemsländer enades dock 2010 om en kvotökning och när denna ratificeras av tillräckligt många länder sjunker den svenska andelen av de totala kvoterna till 0,929 %. Detta skulle motsvara ett förväntat bidrag till PRGT om 6,5 miljoner SDR. Det föreslagna beslutet är således att Riksbanken ska bidra med den svenska andelen vid tidpunkten för distributionen, vilket förväntas bli något av de två ovanstående alternativen. I avvaktan på ett riksdagsbeslut är Riksbankens andel av medlen placerade på ett interimskonto på IMF och kan därifrån föras vidare till kontot för PRGT alternativt föras hem till Sverige.

Eftersom länder kan välja att behålla sin andel av resurserna finns det risk för att inte alla resurser överförs till PRGT. Därför kommer inte överföringsprocessen att påbörjas förrän medlemsländer som tillsammans skulle ta emot minst 90 procent av resurserna garanterat att de kommer att godkänna överföringen till PRGT alternativt föra över motsvarande summa från andra nationella medel, ofta över biståndsbudgeten. Om initiativet blir av är således beroende av andra länders medverkan. Det finns ingen uttalad strategi för hur IMF ska hantera en situation där inte tillräckligt många länder medverkar. Alternativen torde då bli att antingen återförs medlen till medlemsländerna eller så kommer IMF föreslå ett beslut med lägre tröskel än de 90 procent som krävs idag.

En finansiering från Riksbanken skulle inte inverka på bankens balansräkning eftersom Riksbankens andel av vinstmedlen i enlighet med försiktighetsprincipen inte upptagits till något värde. Detta eftersom vinstutdelningen inte slutgiltigt beslutats. Eventuella vinstmedel återförs dessutom normalt inte till medlemsländerna. Om riksdagen avslår Riksbankens medverkan skulle medlen utbetalas till Riksbanken och öka det redovisade resultatet.

2 Överväganden och förslag

Enligt 7 kap. 4 § fjärde stycket lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank får Riksbanken efter medgivande av riksdagen också på annat sätt än som anges i andra och tredje styckena delta i finansiering inom ramen för IMF:s verksamhet. Medgivande behövs dock inte om finansieringen har ett valutapolitiskt syfte eller om det finns särskilda skäl. Den av IMF föreslagna finansie-

ringslösningen har inget valutapolitiskt syfte men enligt Riksbankens bedömning ligger den inom ramen för IMF:s verksamhet.

Eftersom Riksbanken enligt riksbankslagen får delta i en finansiering som är inom ramen för IMF:s verksamhet får Riksbanken anses ha lagliga möjligheter att medverka i den av IMF föreslagna finansieringslösningen vad gäller PRGT. Riksbanken måste dock först ha riksdagens medgivande. Det finns två liknande fall där Riksbanken föreslagit för riksdagen att Riksbanken ska bidra till finansiering av IMF:s mjuka utlåning (lån till gynnsamma villkor samt skuldavskrivningar) vilka båda bifölls av riksdagen (Riksbankens framställning 2000/01:RB4 behandlat i 2001/02:FiU8 och Riksbankens framställning 2007/08:RB4 behandlat i 2008/09:FiU9).

Riksbanken får således anses ha en möjlighet enligt riksbankslagen att delta i finansieringen men behöver inte göra det. Riksbanken anser emellertid att det är lämpligt i detta fall att bistå den föreslagna finansieringslösningen och att det vore förknippat med en risk för försämrat anseende att inte bidra då merparten länder förväntas att göra det.

Riksbanken föreslår därför i denna framställning att riksdagen medger att Riksbanken för Sveriges del deltar i den finansieringslösning som IMF föreslagit till förmån för IMF:s fond för fattiga länder, PRGT, och att Riksbanken för detta ändamål brukar Sveriges andel av vinst från försäljning av IMF:s guldreserv, vilken beräknas utgöra högst 7,05 miljoner SDR (drygt 70 miljoner kronor).